

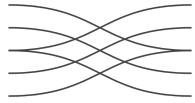
Nationaal Sportcongres 2025 | Transitie Op Weg naar een Ongekend Perspectief

Bart.Gotte@futureflock.nl

Over Transities

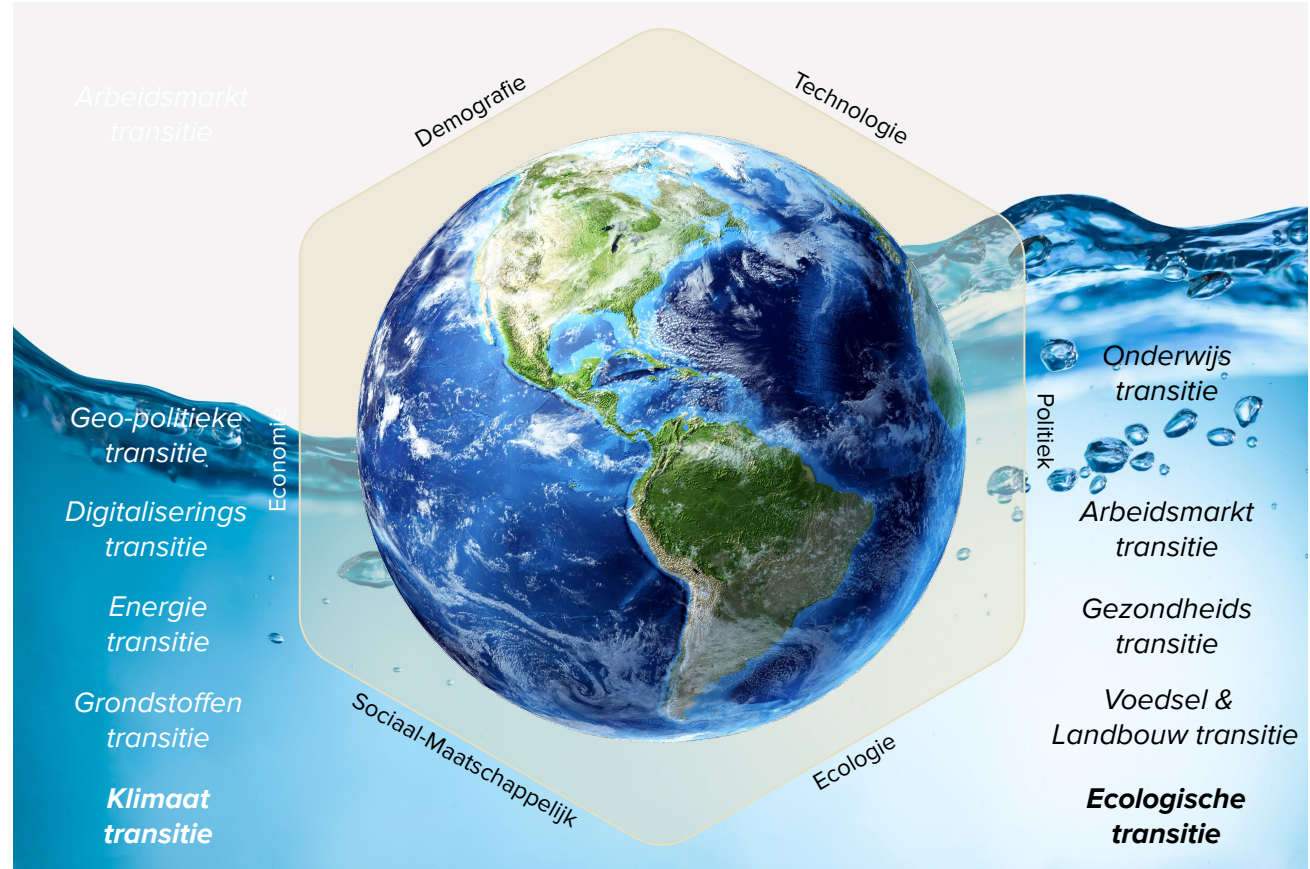

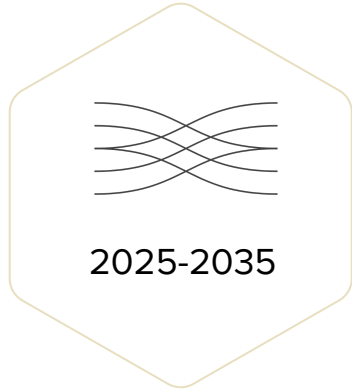
Over Transities. Verandering van Tijdperk.

Toekomst van
Transities

Tombola van Transities.
Anticiperen op een
geheel andere reali-tijd

Tombola van Transities.
Anticiperen op een
geheel andere reali-tijd

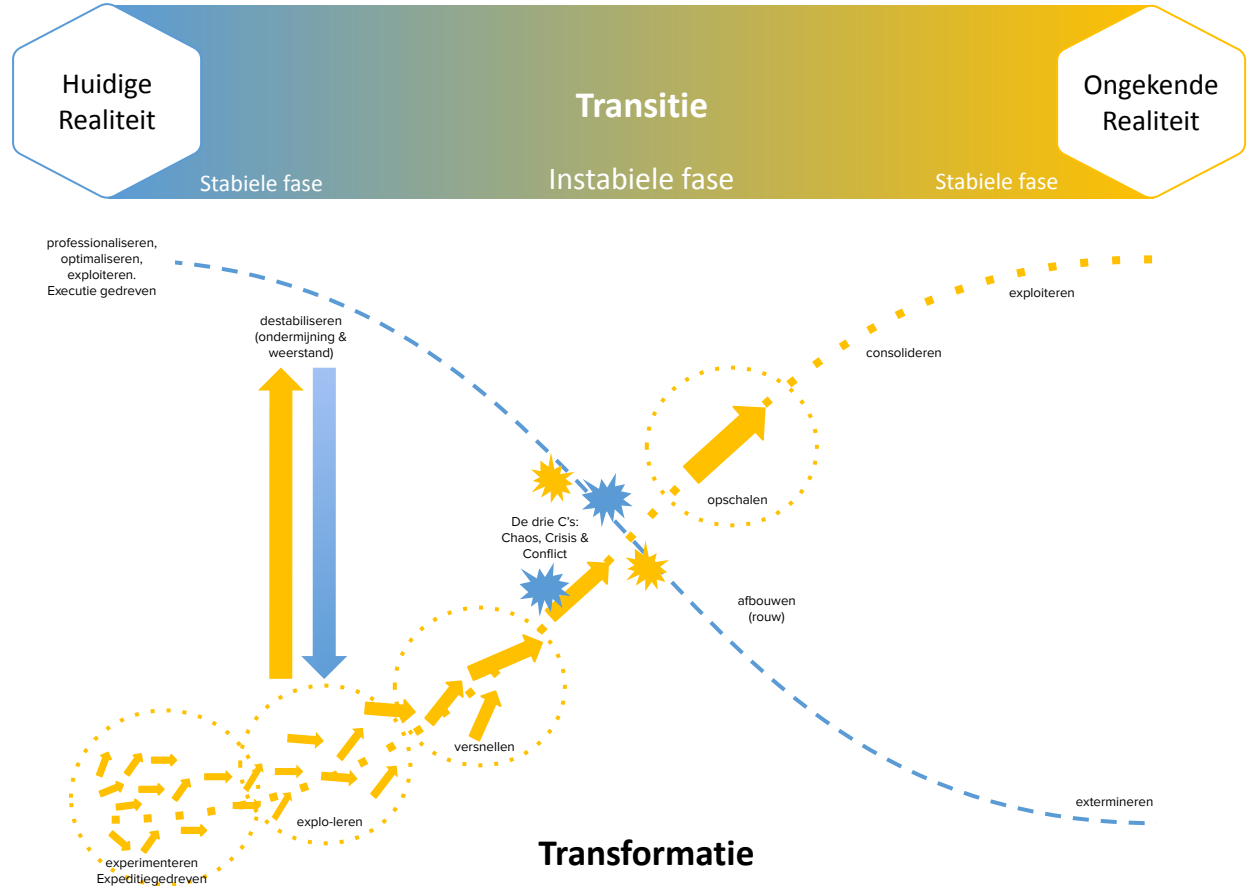

Over Transities. Als het echt anders wordt.

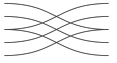

Transitie & Transformatie.

Complex Krachtenspel tussen
Best Practice & Next Practice

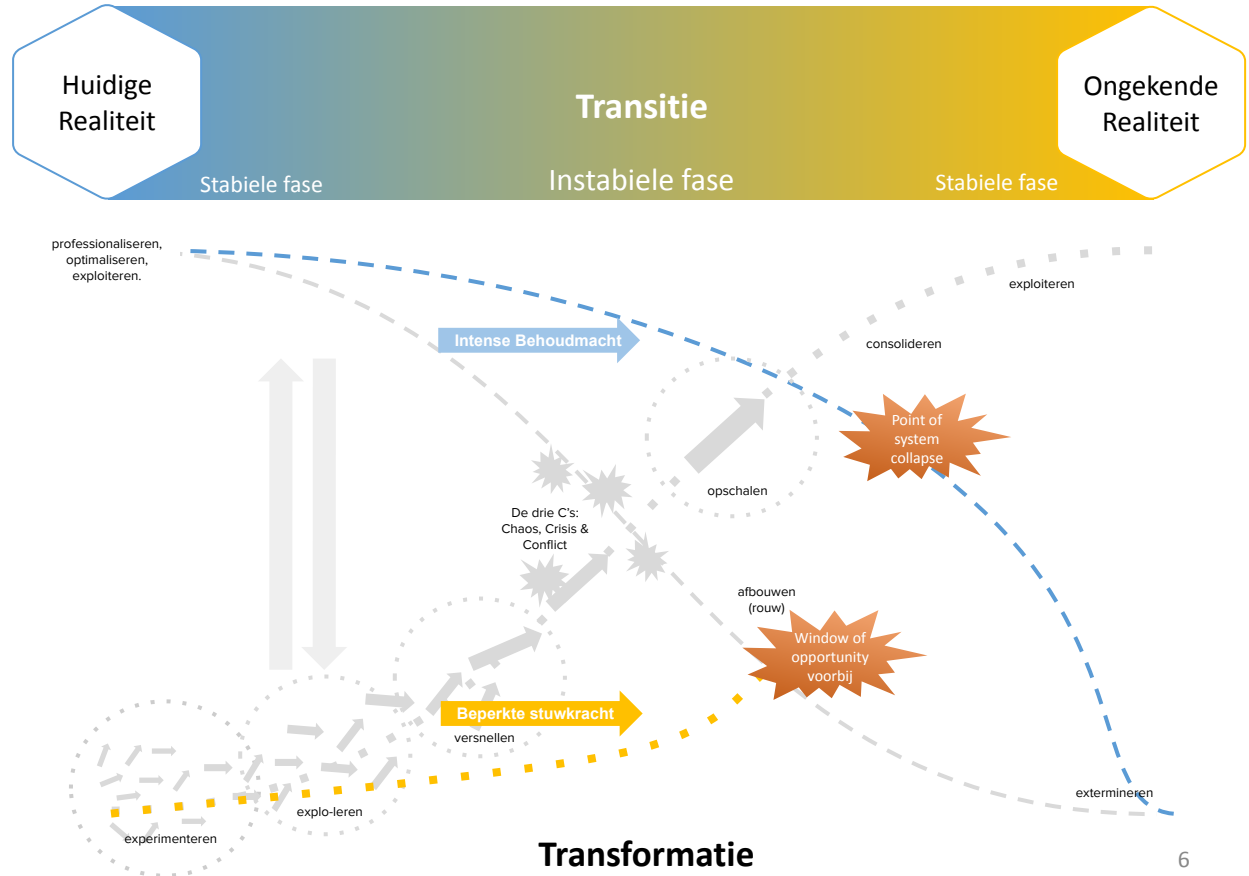

Over Transities. Als het echt anders wordt.

Transitie & Transformatie.

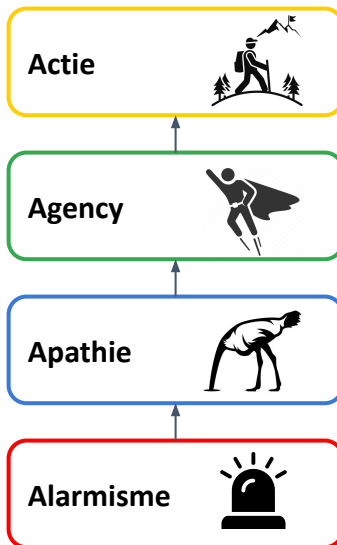
De behoudende macht van de 'blauwe lijn'...

Toekomst van
Transities

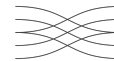
Transitie & Transformatie
De vier A's voor Acceptatie
dat het Anders wordt

Toekomst van Transitie. Inleiding.

- Actie**
 - "Cruciale omslag in gedrag: Ik ga handelen!"
 - "Fase van nieuwe principes, andere keuzes, veranderde normen & waarden"
 - "Gedreven door nieuw perspectief, diepe drijfveren & **offervaardigheid**"
- Agency**
 - "Fase van verwarring, acceptatie, en groeiend ongenoegen om passiviteit"
 - "Cruciale omslag in het eigenaarschap: Geen ja, maar het systeem. Ik!"
 - "Vaak gepaard met omslag in houding naar activisme"
- Apathie**
 - "Wezenloze reactie die haaks staat op toenemende urgentie"
 - "Fase van ontkenning, negeren, vastklampen aan kleine contra-signalen"
 - "Vraagt (lange) periode van 'indalend besef' en het onvermijdelijke"
- Alarmisme**
 - "Urgente aankondiging dat huidige situatie onhoudbaar is"
 - "Gericht op bewustwording om tijdig te anticiperen"
 - "Kan rekenen op aandacht & weerstand, ongeloof, afzwakking"

Transformatie van
Sport, Spel & Beweging

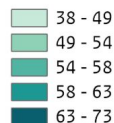

Anno 2024
Het aandeel wekelijkse
sporters stabiel rond 57%.

Wekelijks sporten 2024

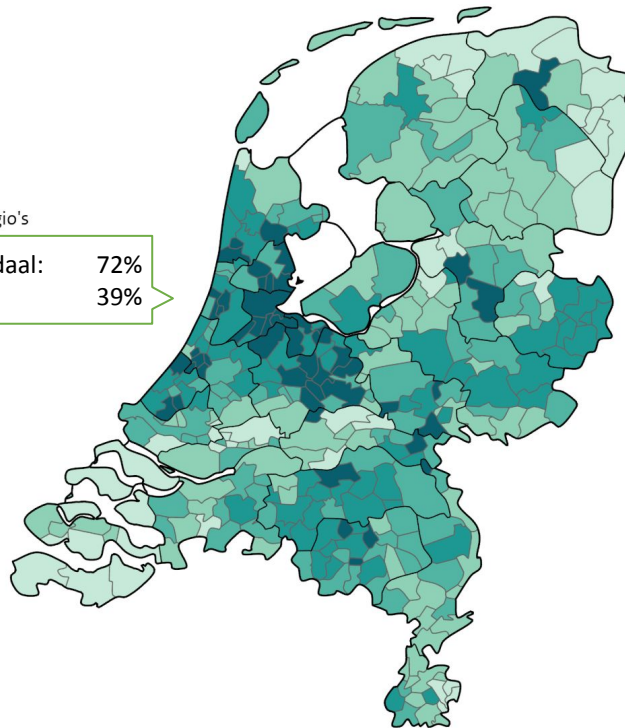
Per gemeente, 18 jaar en ouder

Percentage

— GGD-regio's

Bloemendaal: 72%
Pekela: 39%

Afgelopen tien jaar:

- Vooral meer ouderen zijn gaan sporten (+17%)
- Toename van sporters met slechte gezondheid (+51%)
- Toename van sporters met lichamelijke beperking (+23%)
- Regionale & lokale verschillen zijn **kleiner** geworden
- Afname van sporters jeugd (-6%), en vooral onder jongens (-9%).
- Inkomen blijft de scheidslijn voor sportdeelname (25%(L) vs 72%(H))
- Belangrijke reden om **niet** te sporten: gebrek aan tijd...

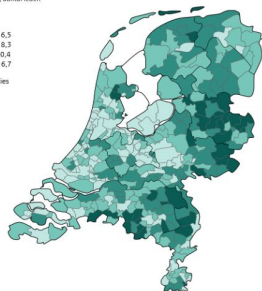

Toekomst van
Transities

Teamsporten
Regionale verschillen

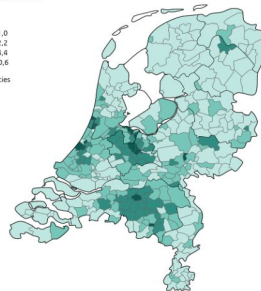
Sport, Spel & Beweging. Trendensen.

Voetbal 2023
Per gemeente, aantal leden

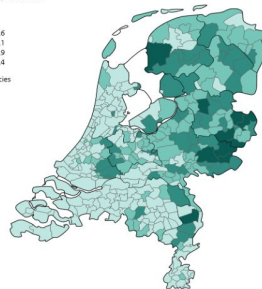
Bron: Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (KNVB) via NOC*NSF

Hockey 2023
Per gemeente, aantal leden

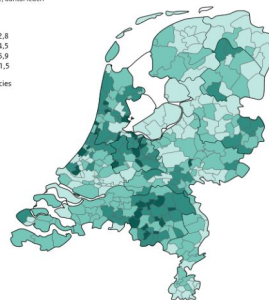
Bron: Koninklijke Nederlandse Hockey Bond (KNHB) via NOC*NSF

Volleybal 2023
Per gemeente, aantal leden

Bron: Nederlandse Volleybal Bond via NOC*NSF

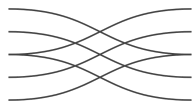
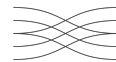
Tennis 2023
Per gemeente, aantal leden

Bron: Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond (KNLTB) via NOC*NSF

Regionale Verschillen doen er toe:

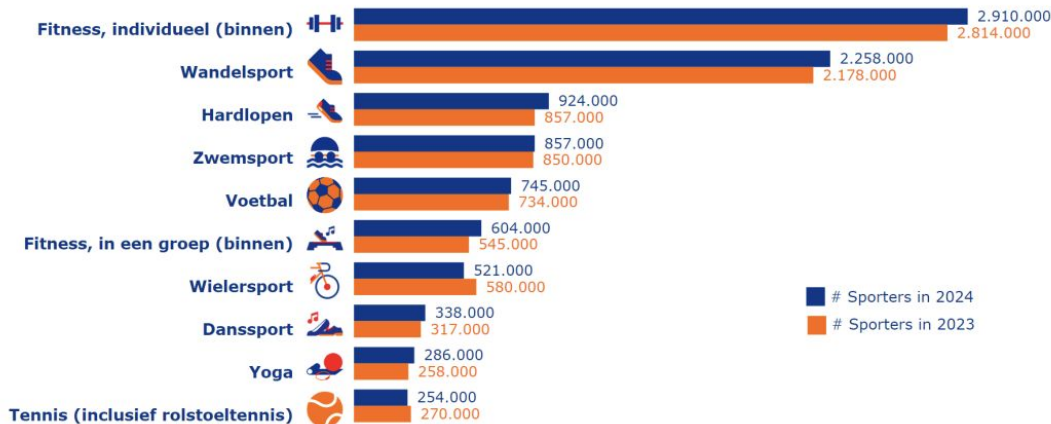
- Aandeel Voetbal vooral hoog in Oostelijke helft Nederland
- Aandeel Hockey vooral hoog binnen de Ringstad
- Aandeel Volleybal vooral hoog in Noord-Oost Nederland
- Langjarige trend verenigingen:
 - minder verenigingen, met meer leden (consolidatie)

Toekomst van Transities

Top 20.

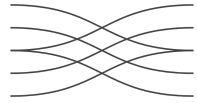
Aantallen in de plus.
Aandelen redelijk stabiel

Afgelopen tien jaar:

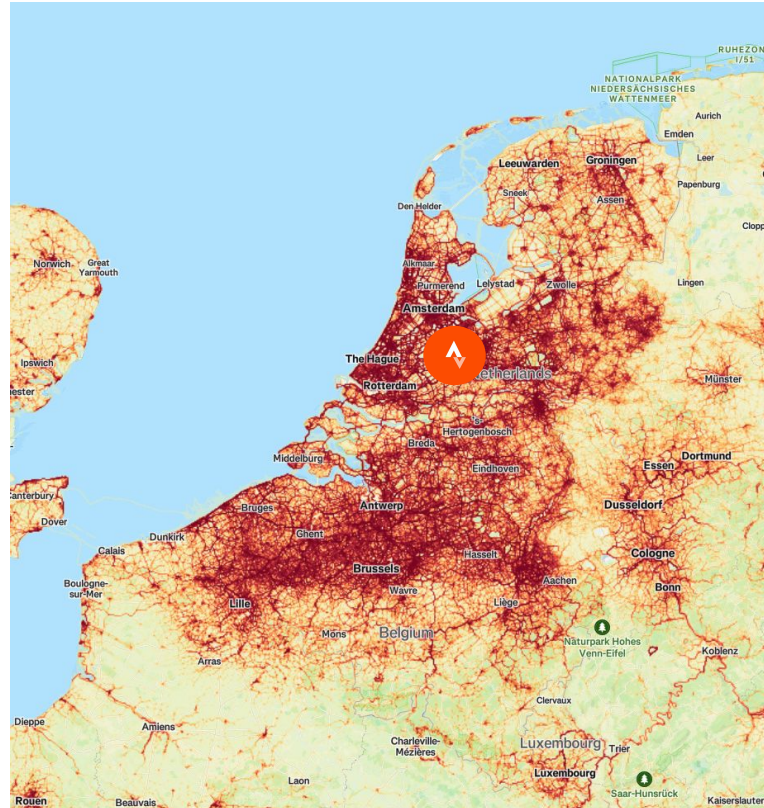
Aandeel Top-20 sporten stabiel (ca. 80%):

- *Sportschool* stijgt fors in aantallen (+33%), blijft stabiel in aandeel (22%-25%). Groepslessen in de lift.
- *Walk/Runsports* stijgt fors in aantallen (+23%), mn door enorme sportief wandelaars (+163%).
- *Teamsport* stijgt in aantallen (+27%) maar aandeel onveranderd, (volleybal verliest aandeel);
- *Bikesports* stijgt fors in aantallen (+60%), stijgt licht in aandeel.
- *Racketsports* stijgt in aantal (+5%) dankzij padel. Aandeel daalt licht.
- *Dansen* is runner up (+129%).

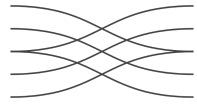

Toekomst van
Transities

Individueel Sporten
in een sociale context
populairder onder GenZ

- **Individuele Sport wordt Socialer.**
 - *Peers & Partners:* Verbindende rol binnen individuele sporten
 - Groepsactiviteiten populairder
- **Sportvoorkeuren verschuiven:**
 - Gen-Z: *connect-sport*
 - Meer Hardlopen, minder fietsen
 - Korte Intensieve Groeps Workouts (o.a. urban run clubs)
 - Mentale welzijn, minder prestatiedruk, geen vaste planning
 - Gen-X & Boomer: *cohort-sport*
 - Meer fietsen, meer kilometers, trager tempo, vaste planning.
 - Meer peer-competitie, prestatiegericht; crown-hunters

Toekomst van
Transities

The Quantified Sport Hive Trendensen in de *Strava Sphere*

- *Dirt sports* steeds populairder.
 - Gravelbiken, Trailrunning, Mountainbiken, Hiken, Paddleboarden,...
 - Combinatie van sociaal, variatie, natuurbeleving & avontuur.
- Meer Balans & HerstelPatronen
 - *Bite-sized workouts*: kort tussendoor, veel variatie en waar het past.
 - *Balance boven burn out*: hoogfrequent kort met meer aandacht voor herstel, stretching & mental wellbeing.

Individuele Sportcultuur verschuift naar:

- *Inclusiever, socialer, gevarieerder*
- *Gezondheid, Plezier & Innovatie*

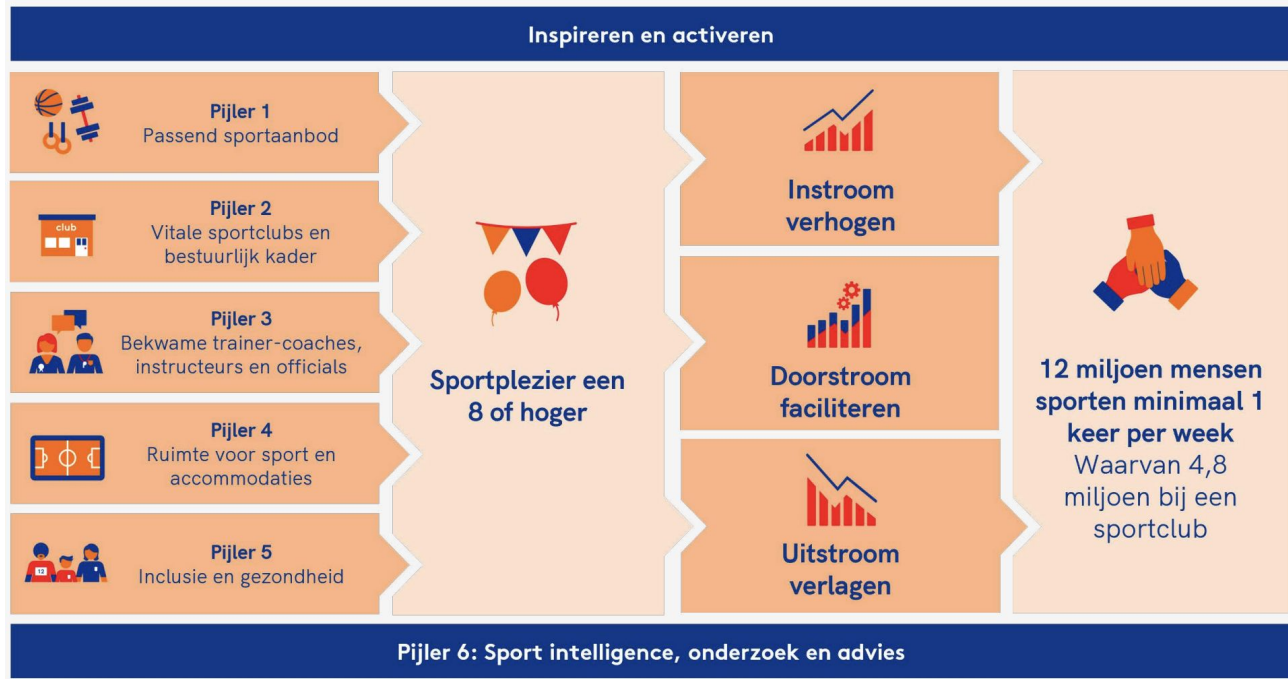

Binnen tien jaar:

Wekelijkse sporters: +23%
 -Jeugd: +13%
 -Jong volwassenen: +15%
 -Mid-agers: +22%
 -65+'ers: +54%

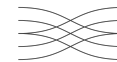
en sportclub behoud aandeel

Het breedtesportmodel

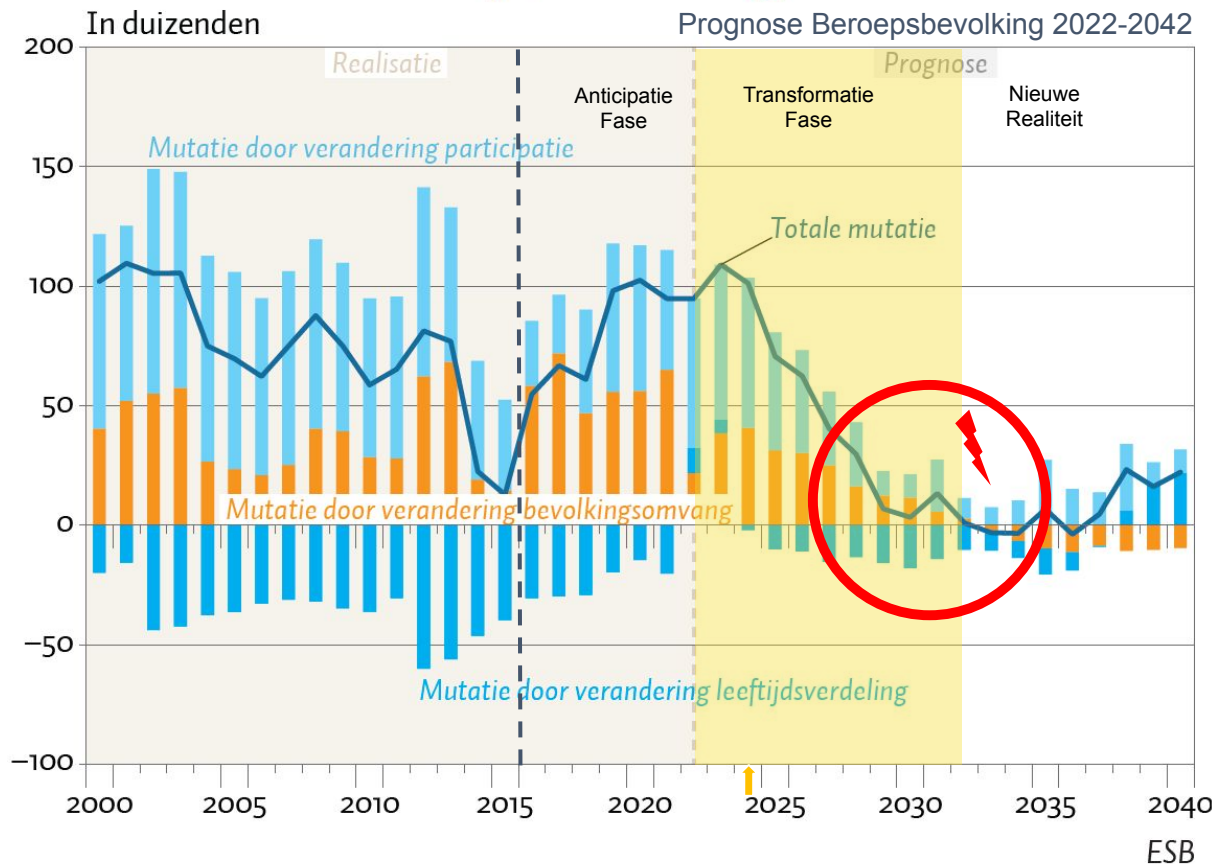

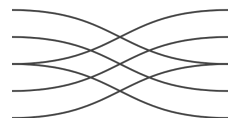
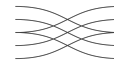
Transformatie van Vrije Tijd & Ruimte

Arbeidsmarkt
in Transitie

Snelle Transformatie
naar een beroepsbevolking
waar de 'rek' uit is

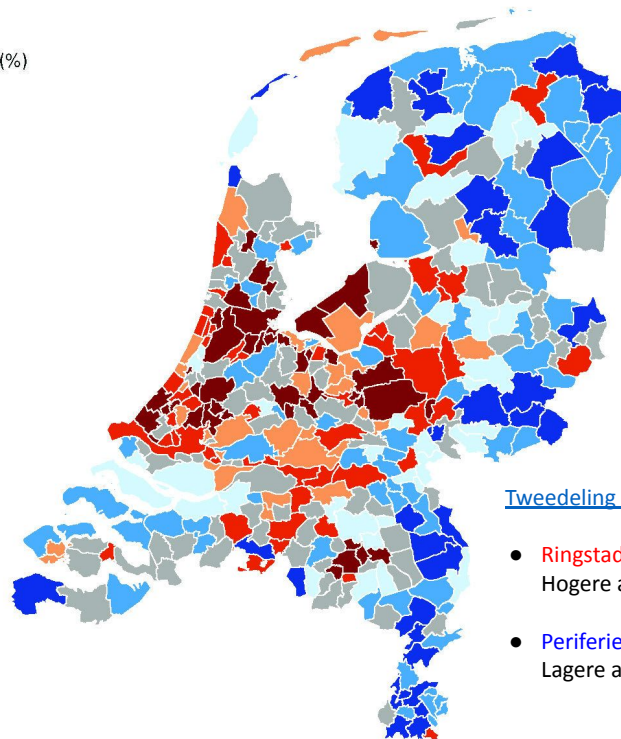

Arbeidsmarkt in Transitie

Concentratie Arbeid

Vershil Groei & Krimp groot
tussen Ringstad en Regio.

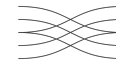
Groei en krimp van potentiële beroepsbevolking tussen 2021 en 2035 per gemeente

Tweedeling NL in beroepsbevolking neemt sterk toe:

- **Ringstad:** Groeiende - relatief jonge - beroepsbevolking; Hogere arbeidsmobiliteit; Verdichting fysieke ruimte.
- **Periferie:** Krimpende - relatief oude - beroepsbevolking, Lagere arbeidsmobiliteit; Basisvoorzieningen onder druk..

Bron: PBL/CBS.

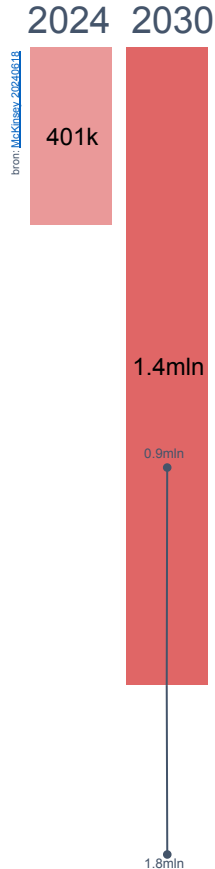
Arbeidsmarkt in Transitie

Sectoren onder druk
Waar werk gaten laat vallen

Bedrijfstakken/branches 2025	15-24 jarigen	25-34 jarigen	35-44 jarigen	45-54 jarigen	55-64 jarigen	65-75 jarigen	Totaal aantal personen	Vervangingsopgave aantal met pensioen 2025-2035
A-U Alle economische activiteiten	16,6%	20,8%	20,5%	19,4%	18,8%	3,8%	9.898.000	2.234.000
A Landbouw, bosbouw en visserij	19,0%	13,2%	19,5%	19,0%	22,4%	6,9%	174.000	51.000
B Delfstoffenwinning	7,1%	28,6%	28,6%	21,4%	14,3%	0,0%	14.000	2.000
C Industrie	7,9%	19,9%	20,8%	23,5%	24,2%	3,7%	784.000	219.000
D Energievoorziening	5,8%	30,8%	25,0%	17,3%	19,2%	1,9%	52.000	11.000
E Waterbedrijven en afvalbeheer	7,1%	19,0%	21,4%	23,8%	23,8%	4,8%	42.000	12.000
F Bouwnijverheid	10,3%	19,5%	19,0%	24,9%	22,9%	3,4%	437.000	115.000
G Handel	32,1%	16,3%	15,6%	16,7%	15,8%	3,5%	1.447.000	279.000
H Vervoer en opslag	14,5%	17,7%	17,5%	21,0%	22,9%	6,5%	463.000	136.000
I Horeca	55,7%	12,5%	12,5%	8,5%	8,5%	2,4%	497.000	54.000
J Informatie en communicatie	9,5%	31,3%	27,8%	17,7%	11,5%	2,2%	453.000	62.000
K Financiële dienstverlening	5,4%	24,1%	25,5%	24,1%	18,7%	2,2%	278.000	58.000
L Verhuur en handel van onroerend goed	6,4%	19,2%	19,2%	28,2%	20,5%	6,4%	78.000	21.000
M Specialistische zakelijke diensten	8,3%	24,4%	23,2%	21,8%	17,1%	5,3%	894.000	200.000
N Verhuur en overige zakelijke diensten	17,8%	20,5%	22,8%	17,3%	18,2%	3,4%	473.000	102.000
O Openbaar bestuur en overheidsdiensten	5,2%	23,7%	21,1%	23,8%	23,3%	2,9%	730.000	191.000
P Onderwijs	8,8%	23,7%	23,7%	20,0%	19,7%	4,1%	714.000	170.000
Q Gezondheids- en welzijnszorg	12,0%	22,6%	22,3%	19,2%	20,3%	3,5%	1.703.000	406.000
R Cultuur, sport en recreatie	23,0%	21,0%	20,2%	13,9%	16,3%	5,6%	252.000	55.000
S Overige dienstverlening	11,2%	18,6%	18,1%	23,9%	22,9%	5,3%	188.000	53.000

Arbeidsmarkt van
Krap naar Strak
geconfronteerd met
fors oplopende tekorten

Fysiek werk professionals
• tekorten ca. 100.000

Digitaal/technisch werk professionals
• tekorten ca. 105.000

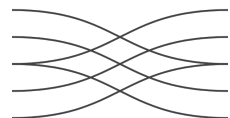
Healthcare & Social care professionals
• tekorten ca. 245.000

Informeel Werk

Waar mantelzorg
meer vrije tijd vraagt

- **Vraag naar Mantelzorg stijgt.**
 - Vergrijzing stuwt de zorgvraag
 - Stijgende zorgvraag knelt met beschikbare capaciteit gezondheidszorg
 - *Meer mensen moeten als mantelzorger vaker, langer, en intensiever inspringen.*
 - Mantelzorgcapaciteit daalt (o.o.s.r), en vraagt meer inzet van niet-gepensioneerden
- **Mantelzorger is huidige sportvrijwilliger.** Vooral onder 55+'ers zal de vraag naar mantelzorg toenemen. Precies het segment waar zowel aantal als aandeel sportvrijwilligers actief zijn.
- **Combinatieuitdagingen** ontstaan met name waar weinig flexibiliteit en fysieke nabijheid mogelijk is.
- **Impact:** *De klassieke weekindeling verdwijnt. Sporten wordt een impulsactiviteit, ingepland tussen zoom-calls, mantelzorg & inspringmomenten in en om het huis. Structuren die zijn gebaseerd op vaste trainingstijden en vrijwilligerswerk staan in toenemende mate op gespannen voet met ons dagelijks leven.*

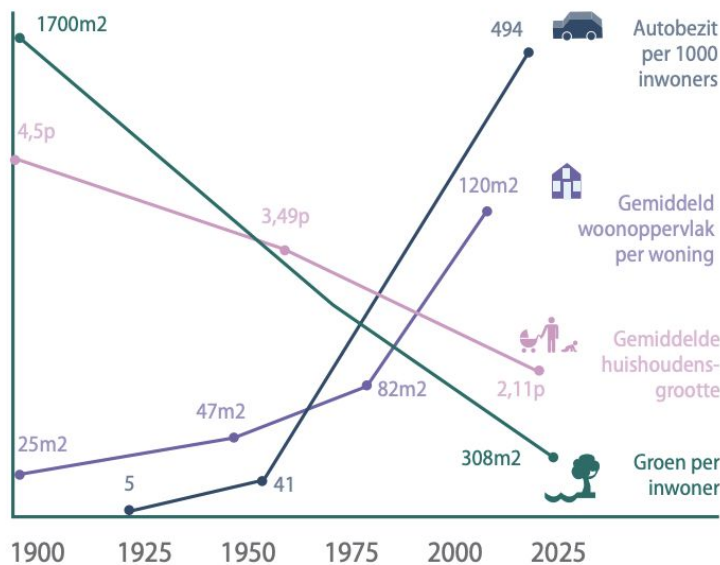

Arbeidsmarkt
in Transitie

Strijd om de Ruimte
Goede bedoelingen,
lastige dilemma's

Door Urbanisatie knelt de Sport & Recreatieruimte.

Steeds minder groen en natuur om te sporten en ontspannen

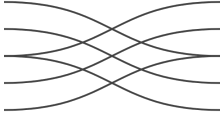

Ruimte voor sport en bewegen in de knel door
woningbouw

Groen doet goed: inzet natuur
voor mentale gezondheid

Toename ruimtegebruik per persoon.

Bron: Ruimte geven aan Sport. NOC*NSF (2024)

Arbeidsmarkt
in Transitie

Strijd om de Ruimte
Goede bedoelingen,
lastige dilemma's

Dilemma: moet de natuur op slot als het te druk wordt?

Utrechts Landschap sluit natuurgebied de Blauwe Kamer af voor publiek

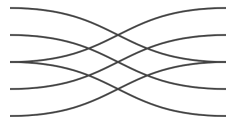
Woede om afsluiting populaire zandverstuivingen Veluwe: 'We moeten in verzet komen'

Natuurmonumenten sluit paden af in Leuvenumse Bossen

Bijna 90% stoort zich regelmatig aan recreanten die de natuur verstoren

'Ernstig misdrijf'

Illegale mountainbikeroutes ontdekt in Schoorlse Duinen, Natura 2000-gebied deels 'vernield'

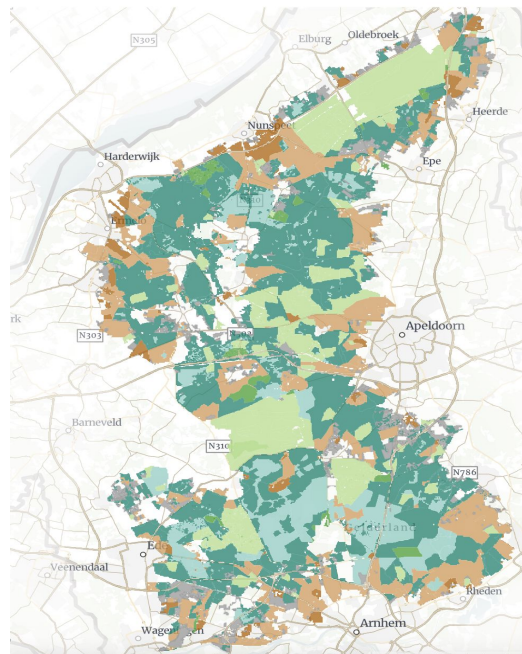
Arbeidsmarkt
in Transitie

Strijd om de Ruimte
Goede bedoelingen,
lastige dilemma's

Militair geweld dreigt natuurgebied op te slokken

Gepubliceerd door - 12 juni 2025 09:00

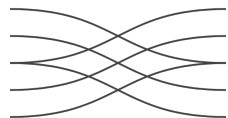
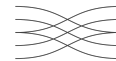
Recreatiezoning Veluwe

**Natuurorganisatie bezorgd
over uitbreidingsplannen
Defensie: 'Grote impact op
omgeving'**

Recreatiezoning

- Zone A Intensief recreatief gebruik
- Zone B Matig intensief recreatief medegebruik
- Zone C Rustig gebied met extensief recreatief medegebruik (verstoringgevoelige soorten)
- Zone C* Rustig gebied met extensief recreatief medegebruik (zeer verstoringgevoelige soorten)
- Zone D Geen/beperkt recreatief gebruik in het broedseizoen
- Zone D* Geen Recreatief gebruik jaarrond (defensieterrain, wildrustgebieden, enkele particuliere eigendommen)
- Niet opgenomen in recreatiezoning

Arbeidsmarkt in Transitie

Mobiliteitsdruk Sportdeelname

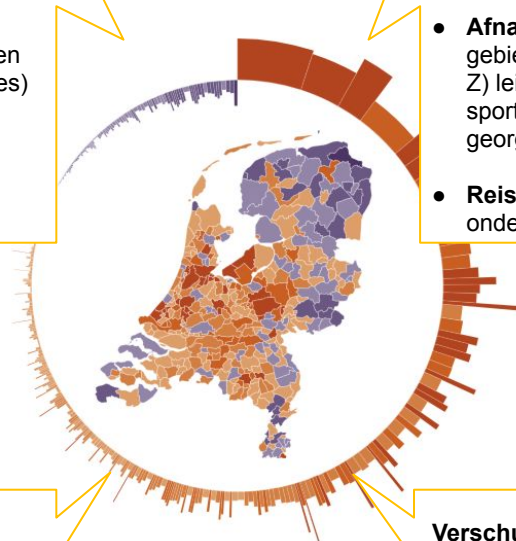
Reisbereidheid,
Reisbetaalbaarheid,
Reisbetrouwbaarheid,
Vergunningsbereidheid...

Krimp/landelijke regio's:

- **Reistijd & Afstanden** naar sportvoorzieningen nemen toe | Consolidatie & centralisatie sportaccommodaties
- **Reiskosten** naar sportvoorzieningen stijgen (mn. teamsporten/competities)
- **Bereikbaarheid** minder vanzelfsprekend (mn. vershraling openbaar vervoersverbindingen)

Groei/stadsregio's:

- **Parkeerdruk** in steden zorgt voor beperktere toegang voor sporters (met name teamsporters en ouders met kinderen).
- **Afname autobezit** in stedelijke gebieden onder jongeren (Generatie Z) leidt tot meer lokale of online sportvormen, of afhaken bij georganiseerde competities.
- **Reisbetrouwbaarheid** in Ringstad onder druk: Verkeerscongestie

Groepsvervoer:

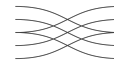
- **Schaarste chauffeurs** maakt beschikbaar busvervoer niet vanzelfsprekend (vraag LT-planning)

Verschuiving: Sport wordt lokaler

- Scheelt kostbare reistijd
- Transformatieve impact op sportorganisatie.

Transformatie van **Organiseren & Organisatie**

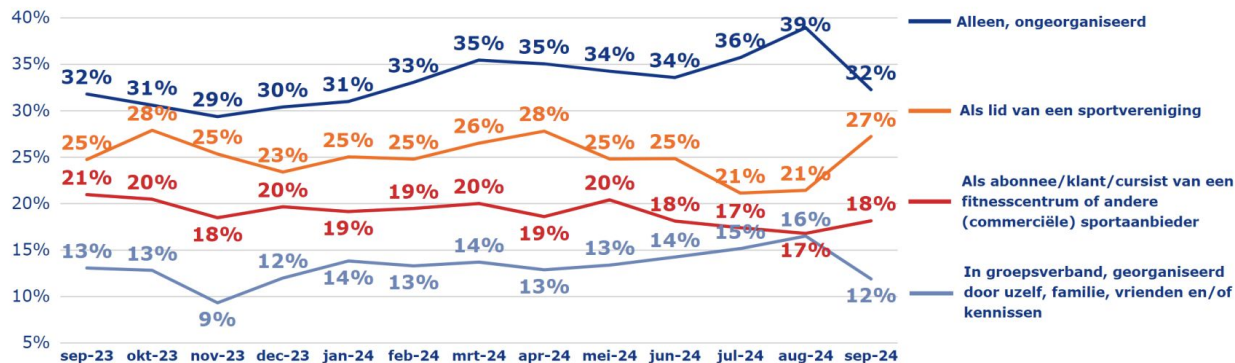

Trendensen of Transformatie?

Signalen van herstel of
startpunt transformatie?
(data nog diffuus door coronaherstel)

Manieren van sporten september 2024

Manieren van sporten (5 t/m 80 jaar)

Wist je dat

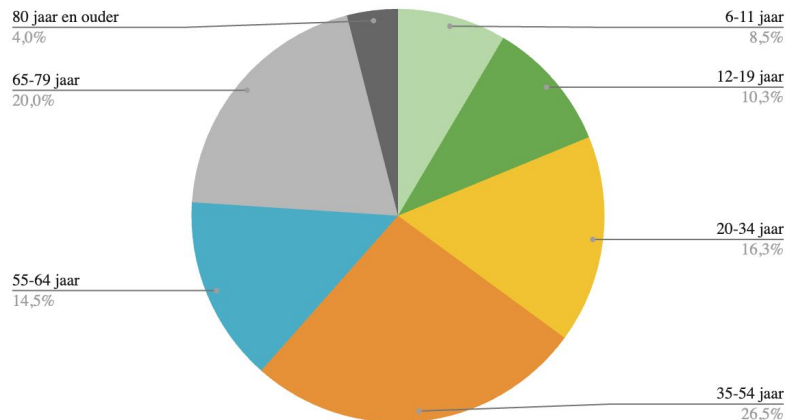
- In 2023 gemiddeld 33% alleen sportte, 24% als lid van een vereniging sportte, 19% als abonnee sportte en 13% in groepsverband sportte.
- In 2022 gemiddeld 35% alleen sportte, 23% als lid van een vereniging sportte, 17% als abonnee sportte en 13% in groepsverband sportte.
- In 2021 gemiddeld 39% alleen sportte, 19% als lid van een vereniging sportte, 12% als abonnee sportte en 13% in groepsverband sportte.

Trendensen 2012-2022

Ledenbestand vereniging
dalend (-10%), exclusiever,
maar vooral sterk vergrijzend
(data nog diffuus door coronaherstel)

Aandeel sportverenigingslid 2022 naar leeftijd

Aantallen leden redelijk stabiel:

- Veel meer babyboomers (+47%)
- Veel meer 80-plussers (+33%)
- Veel meer hoger opgeleiden (+29%)
- Stabiel Randstad

Compenseert brede daling, mn:

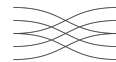
- kleine steden en dorpen (-26%)
- lager opgeleiden (-20%)

Aandelen dalen breed (-10%), mn forse daling:

- % jong volwassenen (-22%)
- % ouders met jonge kinderen (-33%)

met uitzondering:

- % alleenstaande veertig-plusser (+33%)
- % 80-plussers (+36%)

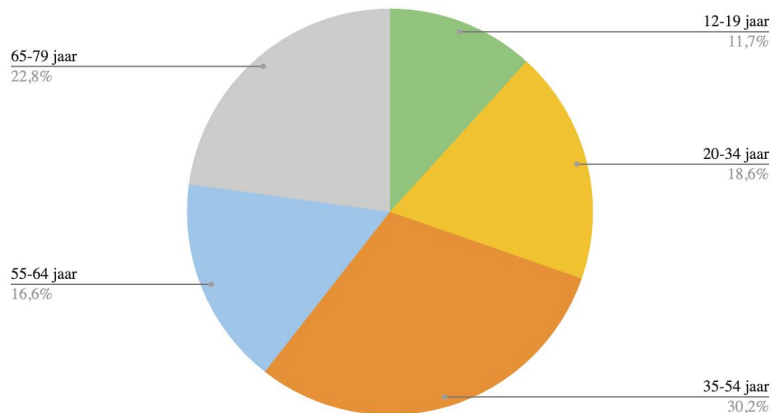

Trendensen 2012-2022

Profiel sportvrijwilliger vergrijst mee

(data nog diffuus door coronaherstel)

Aantal sportvrijwilligers naar leeftijd (2022)

Aantallen redelijk stabiel:

- Meer actieve babyboomers
- Meer hoger opgeleiden
- Meer stedelijke vrijwilligers

Compenseert:

- minder lager opgeleiden
- minder jong volwassenen

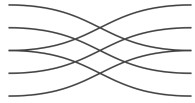
Aandelen dalen breed, mn forse daling(-18%):

- % mannen (-25%)
- % jong volwassenen (-25%)
- % hoger opgeleiden (-30%)
- % Zuid Nederland (-30%)

met uitzondering:

- % alleenstaande 40-plusser (+40%)

Organiseren & Organisatie. Verbindingenmodel.

Toekomst van
Transities

Soepel Organiseren

Organiseren Condities voor
Verbindingen & Schakelkracht

Try Group
Challenges

Play just with your friends. Your rules, your way!
Try 3 Group Challenges for free now or subscribe
for unlimited access

Create a Group Challenge

Sociaal voor
sportief

Van structuren & silo's naar
spontane samenwerking

Van inertia
naar interactie

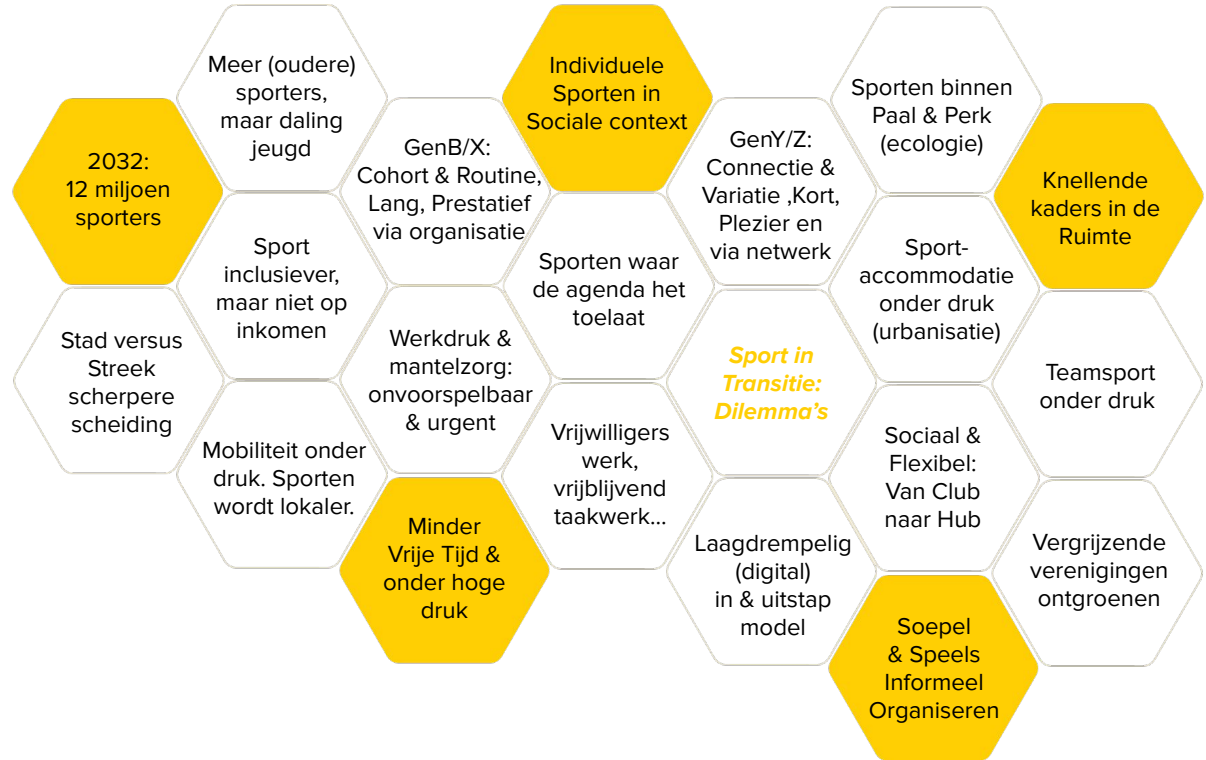
Van club & kantine
naar community & hub

Variatie & Beleving
voor verplichting

Sport naar een Ongekend Perspectief
Doorbreken van Dilemma's & Conventies

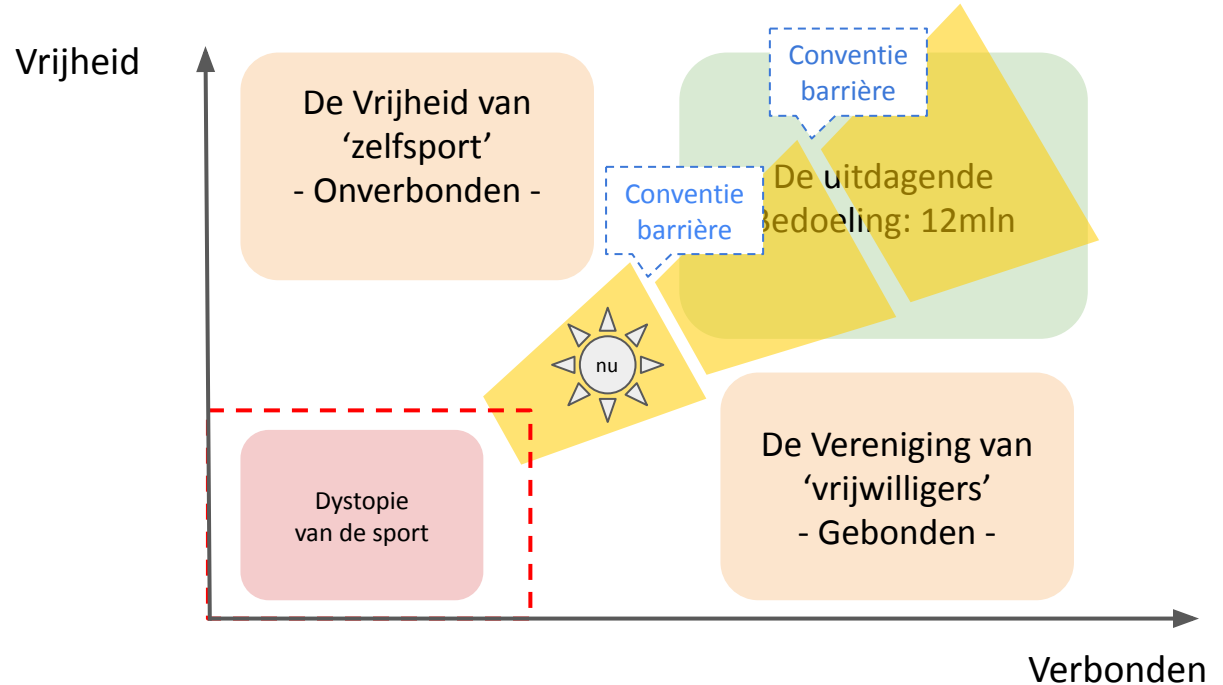

Conditioes & Connecties
Nieuwe Principes naast
Traditionele Conventies

Wat als...
...we transformeren voorbij de conventies.

Transitie van de Sport
Offervvaardig conventies slechten naar
Ongekend perspectief op de Gele Lijn

FORESIGHT & STRATEGY

Over FUTUREFLOCK

Foresight & Strategy.

Wij zijn een bureau voor toekomstige zaken. Betere toekomsten ontwikkelen is wat ons hart sneller doet kloppen. Foresight & Strategie-ontwikkeling is wat we doen. Onze klanten kenmerken zich door een langetermijnperspectief, de behoefte aan een gestructureerde en inspirerende toekomstbenadering, en nieuwsgierigheid naar next practices. Het voorkomen van disruptie is wat ons drijft. Anticipatiekracht ontwikkelen staat centraal. futureflock.nl

Over BART GÖTTE | Business Futurist | 06-48611516 | BART.GOTTE@FUTUREFLOCK.NL

Bart Götte begeeft zich als toekomstdenker en strateeg op het snijvlak van transitiekunde, psychologie, en bedrijfskunde. Als oprichter van FutureFlock daagt hij bestuurders, managers en beleidsmakers uit integraal en voorwaarts te denken. Bart rekt de strategische kaders van organisaties op, ontwikkelt nieuwe perspectieven, en prikkelt de alertheid op nieuwe ontwikkelingen.

Bart verzorgt daarnaast diverse executive courses op het gebied van foresight & strategy en is verbonden als hoofddocent aan de Universiteit van Amsterdam op de thema's [#toekomstvantransities](#) [#toekomstvanstrategie](#) [#toekomstvanwerk](#) & [#toekomstvanorganiseren](#). Voor meer informatie over deze masterclass reeksen: <https://academy.uva.nl/>

Bart werkte voorheen bij KPN Research (Future Studies), PinkRoccade (Corporate Development & Healthcare), en MarketResponse (Directie). Bart heeft een master in experimentele psychologie (Vrije Universiteit 1996) en een executive MBA (valedictorian) bij Nyenrode Business Universiteit (2006). [linkedin/in/bartgotte](#)

In zijn vrije tijd is Bart een fervent trailrunner; rennen over onverharde single tracks. Altijd op zoek naar nieuwe padjes en nog niet ontdekte pareltjes in de natuur. Club: [AV Triathlon](#) Voor meer tot de verbeelding sprekende inspiratie: zie [instagram @bartgotte](#).

Rijksoverheid

